

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Kalatalouden Keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä ei ole onnistuttu pysäyttämään aiemmillä ohjelmilla, eikä Suomen vesistöjen ja rannikon ekologista tilaa ole saatu käännettyä parempaan. Vesiympäristöjä uhkaavan rehevöitymisen ja vesirakentamisen suhteen on saatava aikaan muutos vanhoihin toimintamalleihin. Uuden toimivamman ja juurisyihin tarttuvan strategian käyttöönotto on ensisijaisen tärkeää askel tiellä luontokadon pysäyttämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden elvyttämiseksi.

3.1 ja 3.2 Päätavoite ja tarkemmat tavoitteet

Luontokadon pysäyttäminen ja luonnon monimuotoisuuden elpyminen vuoteen 2030 mennessä ovat erinomaisia ja kannatettavia päätavoitteita.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Vaelluskalalajien uhanalaistuminen osa saatava pysäytettyä.

Keskeinen asia vesielinympäristöjen laadun parantamisessa ovat valuma-alueilta tulevien päästöjen vähentäminen. Metsien ja soiden ennallistaminen ja niiltä tulevien ravinteiden väheneminen on todella tärkeä tavoite niin merialueen kuin sisävesien tulevaisuuden kannalta. Lisäksi sisävesillä vesirakentamisesta johtuvien vaikutusten vähentäminen virtavesielinympäristöihin ja niistä riippuviin eliölajeihin on olennainen tavoite. Hienoa että nämä tavoitteet ovat selkeästi esillä uudessa strategiassa.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Monimuotoisuuden turvaamiseksi tarvitaan lisää tiukkoja suojelualueita tai suojelua tukevia alueita. Elinympäristökohtaisissa suojelutavoitteissa todetaan aivan oikein, että monet suojeltavat vesialueet

sijaitsevat rannan läheisyydessä ja niillä haasteita tuovat yksityinen maa- ja vesialueiden omistus. Mikäli näille vesialueille perustetaan suojelualueita, tulisi suojelussa huomioida vapaaehtoisuus ja vesialueiden suojelusta olisi saatava riittävä korvaus METSO-ohjelman tavoin.

Suojelualueita perustettaessa on myös tärkeää tarkasti määritellä mitä suojellaan ja mitä se käytännössä tarkoittaa. Esimerkiksi jos suojellaan meriajokasniittyjä, niin tarkoittaako se samalla automaattisesti, että kaikki kalastus kielletty? Kalatalousalueet ovat vuoden 2022 aikana laatineen alueitaan koskevat, lain edellyttämät ja ELY-keskusten hyväksymät käyttö- ja hoitosuunnitelmat, joissa määritellään toimet, joita alueilla tullaan tekemään vesien tilan ja kalakantojen parantamiseksi.

Kuten tavoitteissa todettiin, pelkkä suojelu ei välttämättä riitä, vaan on huomioitava myös valuma-alueilta tuleva vaikutus. Metsien ja soiden ennallistamisella on merkittävä vaikutus valuma-alueen vesistöihin ja niiden tilan paranemiseen. Rannikkoalueiden fladojen ja kluuvien ennallistaminen on jo päässyt hyvään alkuun ja tätä kehitystä on ehdottomasti tuettava ja jatkettava. Näillä alueilla on iso merkitys monien kalalajien lisääntymisalueina. Vastaavasti sisävesillä virtavesien uiton jälkeinen ennallistaminen ja vaellusesteiden poistaminen tukevat kalojen lisäksi monien muiden virtavesilajien tilaa.

Vaelluskalojen (lohi, taimen ja ankerias) yhteydessä on syytä huomioida vaellusyhteyden ja lisääntymisalueiden ennallistamisen lisäksi myös merialueella tapahtuvat muutokset, kuten tuulivoiman rakentaminen. Kukaan vielä tiedä miten nämä jättilaitokset vaikuttavat kalojen vaelluksiin.

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Vesirakentamisen lisäämistä ei saisi missään tapauksessa tukea. Vesirakentaminen on merkittävä vesiluonnon uhanalaisuuteen vaikuttanut tekijä.

On hienoa, että luonnoksessa huomioidaan tiedon välittämisen tärkeys sekä yksityisten maa- ja vesialueiden omistajien toimien ja aktiivisuuden merkitys strategian tavoitteiden saavuttamiseksi. Tutkittua ja oikeaa tietoa tulee saada välitettyä kaikille mukana oleville tahoille neuvonnan ja koulutuksen kautta. Yksityisten ihmisten ja yhteisöjen nykyistä parempi tietopohja luonnon monimuotoisuudesta palvelee strategian tavoitteiden saavuttamista. Yksityisten ihmisten osallistamisen ja oikean tiedon lisääntyessä myös vapaaehtoisten sitoumusten mahdollisuus kasvaa. Esimerkiksi saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittamiseksi tehdyn yhteistyön myötä vesialueen omistajat ja paikalliset ihmiset ovat osallistuvat pesälaskentoihin, keino- ja lumipesien tekoon, valvontaan, tiedotukseen ja norppaturvallisen kalastuksen edistämiseen.

Hallinnon alalla luontokadon ja luonnon monimuotoisuuden huomioiminen myös lainsäädännössä palvelee strategian tavoitteiden saavuttamista. Julkisten hankintojen osalta esimerkiksi kotimaisen lähikalan suosiminen luo parempaa pohjaa kestävien tuotantotapojen kehittämiseksi ja koko Suomen huoltovarmuudelle.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

-

Gustafsson Harri
Kalatalouden Keskusliitto